

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 4.6.2015
COM(2015) 247 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Raport privind politica în domeniul concurenței pentru anul 2014

{SWD(2015) 113 final}

1. INTRODUCERE

Anul 2014 a marcat un nou început pentru Europa. În urma alegerilor europene, Parlamentul European a dat undă verde noii Comisii Europene, pe baza priorităților evidențiate în orientările politice ale președintelui Juncker¹. În scrisoarea de misiune adresată comisarului pentru concurență, Margrethe Vestager, se afirmă că politica în domeniul concurenței ar trebui să „contribuie, după caz, la agenda noastră pentru locuri de muncă și creștere economică, inclusiv în domenii precum piața unică digitală, politica energetică, serviciile financiare, politica industrială și combaterea evaziunii fiscale”². Într-adevăr, politica în domeniul concurenței a inclus toate aceste domenii în 2014 și a furnizat o bază solidă în vederea sprijinirii procesului de elaborare a politicilor globale ale Comisiei Europene.

Politica în domeniul concurenței poate contribui la realizarea unei veritabile piețe unice digitale. În sectoarele bazate pe cunoaștere, concurența activă este un element esențial pentru stimularea inovării și pentru propagarea beneficiilor dezvoltării tehnologice în rândul cetățenilor europeni. În plus, aplicarea eficientă a politicii în materie de antitrust și concentrări economice ajută micile întreprinderi să prospere și să obțină acces la piețe în sectoarele dominate de efectele de rețea. În cele din urmă, aplicarea normelor privind ajutorul de stat în sectorul comunicațiilor în bandă largă contribuie la asigurarea unei acoperiri bune, la prețuri accesibile.

În sectorul energetic, politica în domeniul concurenței asigură faptul că întreprinderile nu mențin și nu reinstituie bariere pentru a se proteja împotriva concurenței, împiedicând crearea unei uniuni energetice europene. De asemenea, asigurarea respectării normelor în materie de concurență contribuie la garantarea accesului echitabil și nediscriminatoriu la infrastructura energetică, elimină obstacolele în calea integrării pieței și stimulează concurența între statele membre și în interiorul acestora. Mai mult decât atât, prin intermediul normelor revizuite privind ajutoarele de stat în domeniile energiei și mediului se oferă asistență statelor membre pentru ca acestea să își direcționeze mai bine sprijinul față de sursele regenerabile de energie, investițiile în infrastructură, capacitatea de producție sau pentru a-i scuti pe marii utilizatori de energie electrică de finanțarea sprijinului acordat energiei din surse regenerabile, de exemplu.

Comisia a fost deosebit de vigilentă în ceea ce privește serviciile financiare, scopul principal fiind acela de a readuce sectorul financiar, stabil și mai echitabil, la funcția sa principală de creditor al economiei reale. Instituirea uniunii bancare sporește încrederea cetățenilor europeni și a piețelor în sistemul bancar european. Acțiunile de asigurare a respectării normelor împreună cu eforturile de reglementare au vizat, de asemenea, combaterea practicilor anticoncurențiale în ceea ce privește instrumentele financiare derivate și sectorul plăților.

Politica industrială se axează pe o piață internă competitivă și deschisă, ca o rampă de lansare pentru succesul întreprinderilor UE la nivel mondial. Noul cadru privind ajutoarele de stat este conceput astfel încât să direcționeze sprijinul guvernamental către domeniile cele mai importante pentru creștere și competitivitate. În plus, în 2014 Comisia a investigat și a sancționat mai multe carteli în legătură cu factorii de producție și produsele intermediare.

¹ Jean-Claude Juncker, „Un nou început pentru Europa: Agenda mea pentru locuri de muncă, creștere, echitate și schimbări democratice”, Orientări politice pentru următoarea Comisie Europeană, Declarația de deschidere a sesiunii plenare a Parlamentului European, 15 iulie 2014: http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_ro.pdf

² Jean-Claude Juncker, Scrisoare de misiune adresată comisarului pentru concurență, Margrethe Vestager, 1 noiembrie 2014, disponibilă la adresa http://ec.europa.eu/commission/sites/cwt/files/commissioner_mission_letters/vestager_en.pdf

Asigurarea respectării normelor antitrust reduce și, datorită efectului său disuasiv, previne prejudiciile produse de carteluri de-a lungul lanțului de aprovizionare, în detrimentul competitivității internaționale a UE.

Noua Comisie va continua să se concentreze pe combaterea evaziunii și a fraudei fiscale. Comisia și-a înăsprit în 2014 controlul privind ajutoarele de stat în domeniul fiscal, prin utilizarea instrumentelor UE în domeniul concurenței în scopul de a se asigura că țările din UE nu ajută anumite companii multinaționale să evite plata părții lor de impozit.

În 2014, o realizare majoră în ceea ce privește politica în domeniul concurenței a fost adoptarea Directivei privind acțiunile în despăgubire în materie de încălcare a normelor antitrust³. Prezentată de Comisie în iunie 2013, directiva a fost adoptată și a intrat în vigoare în 2014. În prezent, pentru a o pune în aplicare, statele membre dispun de un termen care se încheie la 27 decembrie 2016. Datorită acestei directive, va fi mai ușor pentru cetățenii și întreprinderile europene să primească despăgubiri efective pentru daunele cauzate de încălcări ale normelor antitrust, cum ar fi cartelurile și abuzurile de poziție dominantă pe piață. Directiva este prima inițiativă legislativă adoptată prin procedura legislativă ordinară în domeniul politicii de concurență și stabilește un punct de reper pentru dialogul în materie de concurență dintre Comisie și celelalte instituții ale UE.

2. CĂTRE O PIAȚĂ UNICĂ DIGITALĂ CONECTATĂ

Economia digitală este de o importanță capitală pentru creșterea economică și competitivitatea Europei în viitor. Finalizarea pieței unice digitale ar stimula inovarea și creșterea în multe alte sectoare, cum ar fi energia, transporturile, serviciile publice, sănătatea și educația⁴. Totodată, realizarea unei veritabile piețe unice digitale ar genera creștere în noi sectoare de activitate și ar crea locuri de muncă de calitate superioară. Cu cât avansează mai mult integrarea pieței unice digitale, cu atât este mai important ca politica UE în domeniul concurenței să asigure condiții egale și echitabile pe piața digitală din UE, în ansamblu.

Bazele pieței unice digitale: promovarea dezvoltării infrastructurii și a unor piețe competitive pentru comunicațiile în bandă largă și rețelele de telecomunicații

Digitalizarea economiei noastre necesită investiții substanțiale în rețele de mare viteză (de „nouă generație”). Concurența și cererea din partea consumatorilor au fost factori importanți pentru realizarea de investiții, iar prin schemele instituite de statele membre s-a acordat sprijin suplimentar pentru reînnoirea și modernizarea infrastructurii. Întrucât există o disfuncționalitate a pieței în ceea ce privește instalarea uniformă de la un teritoriu la altul a rețelilor de comunicații în bandă largă, ajutoarele de stat vor continua să îndeplinească un rol important în acest sector. În ultimii trei ani, Comisia a aprobat ajutoare de stat în valoare de peste 10 miliarde EUR în domeniul comunicațiilor în bandă largă. Această sumă nu include totuși toate măsurile guvernamentale de sprijin pentru acest sector, deoarece nu toate măsurile

³ Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene, JO L 349, 5.12.2014, p. 1, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L 2014 349 R 0001&from=RO>

⁴ A se vedea, de exemplu, studiul „Unlocking the ICT Growth Potential in Europe: Enabling people and businesses” (Valorificarea potențialului de creștere al TIC în Europa: facilitarea accesului pentru cetățeni și întreprinderi) (2013), elaborat de Conference Board pentru Comisia Europeană, disponibil la adresa <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/new-study-unlocking-ict-growth-potential-europe-enabling-people-and-businesses>

de stat intră sub incidența noțiunii de ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În plus față de finanțarea de către statele membre, finanțarea suplimentară este asigurată de UE.

Cu toate acestea, astfel de investiții publice trebuie să fie direcționate cu grijă în acele zone care nu sunt deservite de piață; în caz contrar, există riscul de retragere a creditului pentru investiția privată. De asemenea, controlul ajutoarelor de stat trebuie să asigure respectarea principiului neutralității tehnologice, respectiv acela în care tehnologia de succes nu ar trebui să fie predeterminată prin intervenție publică, ci ar trebui să fie aleasă de utilizatori în funcție de merit – și anume, prin concurența de pe piață. Normele privind ajutoarele de stat au fost revizuite recent pentru a furniza un cadru analitic adecvat. Noul cadru privind ajutoarele de stat cuprinde Orientările din 2013 privind comunicațiile în bandă largă⁵, care aliniaza normele în materie de ajutoare de stat pentru comunicațiile în bandă largă cu obiectivele Agendei digitale, precum și cu Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare⁶ (RGECA) adoptat în 2014, care include anumite ajutoare pentru infrastructurile de bandă largă.

De asemenea, Comisia se asigură că rețelele de comunicații în bandă largă și rețelele mobile rămân deschise și concurențiale, o condiție *sine qua non* pentru dezvoltarea unei piețe unice digitale dinamice. În urma unei investigații amănunțite, în octombrie Comisia a impus o amendă de aproape 39 de milioane EUR, în solidar, întreprinderii Slovak Telekom și societății-mamă a acesteia, Deutsche Telekom, deoarece au aplicat pe parcursul a mai mult de cinci ani o strategie abuzivă pentru a elimina concurența de pe piața slovacă a serviciilor de comunicații în bandă largă, încălcând normele antitrust ale UE⁷. În special, Comisia a concluzionat că Slovak Telekom a refuzat să furnizeze concurenților accesul necondiționat la buclele sale locale și le-a impus operatorilor alternativi o practică de micșorare a marjei (*margin squeeze*). Deutsche Telekom a primit totodată o amendă suplimentară în valoare de 31 de milioane EUR, cu rolul de a asigura un efect suficient de disuasiv, precum și de a sancționa comportamentul abuziv repetat (recidivă) al întreprinderii, întrucât aceasta fusese deja amendată în 2003 pentru o practică de micșorare a marjei pe piețele de comunicații în bandă largă din Germania⁸.

Existența unei concurențe sănătoase pe piața telecomunicațiilor mobile este deosebit de importantă pentru consumatorii europeni, care ar trebui să beneficieze în continuare de servicii mai bune la prețuri atractive. În vara anului 2014, Comisia a aprobat, sub rezerva anumitor condiții, două concentrări economice între operatorii de rețele de telefonie mobilă din Irlanda (Hutchison 3G UK/Telefónica Irlanda)⁹ și Germania (Telefónica Deutschland/E-Plus)¹⁰, în urma unor investigații aprofundate. Căile de atac în aceste cazuri au asigurat

⁵ Comunicare a Comisiei, *Orientări ale UE pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de comunicații în bandă largă*, JO 2013 C 25, 26.1.2013, p. 1, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:ro:PDF>

⁶ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat Text cu relevanță pentru SEE, JO L 187, 26.6.2014, p. 1, disponibil la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.187.01.0001.01.RO.N

⁷ Cazul AT.39523 – *Slovak Telekom*, Decizia Comisiei din 15 octombrie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39523

⁸ Cazurile AT.37451, AT.37578, AT.37579 – *Deutsche Telekom AG*, Decizia Comisiei din 21 mai 2003, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32003D0707>

⁹ Cazul M.6992 – *Hutchison 3G UK / Telefónica Ireland*, Decizia Comisiei din 28 mai 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_6992

¹⁰ Cazul M.7018 – *Telefónica Deutschland / E-Plus*, Decizia Comisiei din 2 iulie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7018

menținerea concurenței între actorii de pe piață, atât prin intrarea pe piață sau extinderea așa-numiților operatori de rețele mobile virtuale – adică operatorii care nu dețin o rețea, ci utilizează rețeaua unui alt operator pentru a furniza servicii clienților lor – cât și prin menținerea ușii deschise pentru ca un nou operator de rețea să poată intra pe piață în viitor.

În pas cu vremurile: acțiunile întreprinse în politica din domeniul concurenței privind dispozitivele inteligente și serviciile online

Dispozitivele mobile inteligente devin din ce în ce mai importante în economia digitală. În 2014, pentru prima dată, mai mulți utilizatori au accesat internetul prin intermediul unui dispozitiv mobil inteligent decât cu ajutorul unui calculator. În acest domeniu, Comisia a lansat o investigație preliminară privind practicile comerciale ale Google referitoare la sistemul de operare mobil Android, pe baza plângerilor legate de potențiale abuzuri de poziție dominantă. Sistemul Android al societății Google este principalul sistem de operare pentru telefoane inteligente.

În octombrie, Comisia a autorizat, în temeiul Regulamentului UE privind concentrările economice, proiectul de achiziție a WhatsApp de către Facebook. Atât Facebook (prin intermediul Facebook Messenger), cât și WhatsApp oferă aplicații pentru telefoane inteligente care le permit consumatorilor să comunice prin trimiterea de text, de fotografii, de mesaje audio și video. Această concentrare economică a fost aprobată fără rezerve, în special având în vedere natura dinamică a pieței, barierele joase la intrarea pe piață și gradul suficient de concurență rămas¹¹. Investigația Comisiei s-a concentrat pe trei domenii: serviciile de comunicații rezidențiale, serviciile de socializare în rețea, precum și serviciile de publicitate online.

O caracteristică importantă a domeniului dispozitivelor mobile inteligente se referă la procedurile de standardizare și interoperabilitate. În acest context, Comisia a adoptat două decizii importante privind punerea în aplicare a brevetelor esențiale pentru aplicarea unor standarde (*standard essential patents* – SEP) în luna aprilie: o decizie de interdicție împotriva Motorola Mobility¹² și o decizie privind angajamentele în ceea ce privește Samsung¹³. SEP sunt brevete esențiale pentru punerea în aplicare a unui standard industrial specific. Din punct de vedere tehnic, este imposibil să se producă un produs conform unui standard, cum ar fi un telefon inteligent, fără să se utilizeze tehnologia protejată prin SEP. Ca o condiție compensatorie pentru includerea brevetelor lor în standardele respective, Motorola și Samsung s-au angajat să acorde licențe pentru acestea în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii („ERN”). Obiectivul Comisiei este de a garanta că beneficiile standardizării sunt valorificate la maximum, asigurând în același timp deținătorilor de proprietate intelectuală o recompensare echitabilă.

¹¹ Cazul M.7217 – *Facebook / Whatsapp*, Decizia Comisiei din 3 octombrie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7217

¹² Cazul AT.39985 – *Motorola – Respectarea brevetelor esențiale pentru standardul GPRS*, Decizia Comisiei din 29 aprilie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39985

¹³ Cazul AT.39939 – *Samsung – Asigurarea respectării brevetelor esențiale pentru standardul UMTS*, Decizia Comisiei din 29 aprilie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39939

Asigurarea respectării normelor antitrust în domeniul brevetelor esențiale pentru aplicarea unor standarde (SEP)

În cadrul deciziei de interdicere împotriva Motorola Mobility, Comisia a considerat că Motorola a abuzat de poziția sa dominantă deoarece a intentat o acțiune în încetare în Germania împotriva Apple pe baza unui SEP, deși întreprinderea Apple a fost dispusă să își asume o licență și să se supună condițiilor de acordare a licenței stabilite de o instanță germană.

Într-un caz similar, Comisia a prezentat angajamentele obligatorii din punct de vedere juridic oferite de Samsung pentru a răspunde preocupărilor în materie de concurență identificate de Comisie într-o comunicare privind obiecțiunile din decembrie 2012. În cadrul acestor angajamente, Samsung se angajează ca, în decursul unei perioade de cinci ani, să nu inițieze acțiuni în încetare în Spațiul Economic European pentru nici unul din brevetele sale pentru standarde, actuale sau viitoare, referitoare la tehnologii implementate în telefoanele inteligente și în tablete, împotriva niciunui eventual deținător de licență care este de acord să se supună unui anumit proces prin care să se stabilească rate de redevență ERN adecvate de către un terț independent.

Deciziile oferă orientări tuturor părților interesate cu privire la interpretarea normelor antitrust ale UE în domeniul interacțiunii dintre dreptul brevetelor, dreptul concurenței și standardizare.

Printre investigațiile în desfășurare în acest sector se numără pretinsele practici abuzive ale Qualcomm, un dezvoltator principal de produse și servicii bazate pe tehnologie wireless. Produsele în cauză sunt chipseturile de comunicații utilizate la telefoanele mobile și dispozitivele mobile în bandă largă. Investigația, aflată încă într-un stadiu preliminar, consolidează angajamentul Comisiei privind asigurarea faptului că aceste piețe rămân competitive.

În domeniul din ce în ce mai important al serviciilor online, Comisia a continuat desfășurarea investigației sale cu privire la anumite practici comerciale ale Google¹⁴. Comisia investighează preocupările exprimate privind posibilitatea ca Google să abuzeze de poziția sa dominantă pe piețele aferente căutării pe internet, publicității prin motoare de căutare și intermediarii publicității prin motoare de căutare (și anume afișarea de publicitate prin motorul de căutare Google pe site-uri partenere) în Spațiul Economic European. Acuzațiile legate de alte aspecte referitoare la motoarele de căutare, cum ar fi protecția vieții private și pluralismul mijloacelor de comunicare, nu sunt acoperite de investigație, care se axează exclusiv pe problemele de concurență.

O piață unică digitală necesită și plăți online sigure și eficiente. În prezent, cardurile de plată reprezintă principalul mijloc de efectuare a plăților online, deși pe piață încep să pătrundă metode noi. Pentru cardurile de plată, Comisia își continuă activitatea, în temeiul normelor de concurență, în vederea reducerii comisioanelor interbancare (a se vedea secțiunea privind serviciile financiare de mai jos). Totodată, la sfârșitul anului 2014 s-a ajuns la un acord politic referitor la un regulament privind comisioanele interbancare, prin care se va introduce reducerea comisioanelor interbancare pentru plățile cu carduri de consum (și plățile de pe dispozitive mobile și pe internet care se bazează pe cardurile de consum) la niveluri care au fost, de asemenea, convenite de către sistemele internaționale de plăți cu cardul ca angajamente în cadrul procedurilor de asigurare a respectării normelor antitrust.

¹⁴ Pentru mai multe detalii cu privire la fondul și procedura investigației referitoare la Google, a se vedea http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39740

Combinarea reglementării și a asigurării respectării normelor în domeniul concurenței în ceea ce privește proprietatea intelectuală: evoluțiile privind acordurile referitoare la drepturile de autor, conținutul digital și transferul de tehnologie

Comisia analizează cadrul legislativ al UE privind drepturile de autor, pentru a garanta că acesta se menține adecvat în era digitală. Aspectele legate de drepturile de autor sunt esențiale pentru crearea unei piețe unice digitale: factorii de decizie politică trebuie să se asigure că sistemul de drepturi, limitările referitoare la drepturi, precum și asigurarea respectării normelor rămân în continuare adecvate și sunt adaptate la noul mediu. Aspectele în discuție includ teritorialitatea drepturilor de autor și posibilele modalități de a depăși efectele negative ale acestora asupra pieței unice.

În ianuarie 2014, Comisia a inițiat proceduri oficiale în raport cu o serie de studii importante de film din Statele Unite și mai multe posturi europene de televiziune cu plată. În cadrul acestor proceduri, Comisia examinează dacă anumite clauze privind transmisiile de televiziune cu plată prin satelit și serviciile de televiziune cu plată online împiedică accesul transfrontalier al consumatorilor la conținutul oferit de televiziunile cu plată¹⁵.

Contribuind la răspândirea inovării: noile norme antitrust privind acordurile de transfer de tehnologie

În martie, Comisia a adoptat noi norme de evaluare a acordurilor de transfer de tehnologie în temeiul normelor antitrust ale UE. Printre acestea se numără revizuirea Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie (RECATT), care scutește anumite acorduri de licență de la articolul 101 din TFUE, precum și Orientările privind transferul de tehnologie, care furnizează orientări suplimentare privind aplicarea normelor¹⁶. Noile norme au înlocuit versiunea anterioară a RECATT și a orientărilor începând cu 1 mai 2014.

Acordurile pentru acordarea licențelor pot aduce beneficii economiei în mai multe moduri, întrucât: (i) contribuie la diseminarea inovărilor, (ii) permit întreprinderilor să ofere produse și servicii noi, (iii) promovează inovarea ulterioară, (iv) consolidează stimulentele pentru cercetare și dezvoltare prin crearea unor surse de venituri suplimentare pentru a recupera costurile. Regimul revizuit continuă să reflecte faptul că, în cele mai multe cazuri, acordarea de licențe este favorabilă concurenței. Noile norme vor oferi o orientare mai bună întreprinderilor privind modalitatea de acordare a unei licențe în moduri care stimulează inovarea și menține condiții de concurență echitabile în cadrul pieței unice.

¹⁵ Cazul AT.40023 – *Accesul transfrontalier la conținutul televiziunilor cu plată*, a se vedea IP/14/15 din 13 ianuarie 2014 disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-15_en.htm

¹⁶ Regulamentul (UE) nr. 316/2014 al Comisiei din 21 martie 2014 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie, JO L 93, 28.3.2014, p. 17, disponibil la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.093.01.0017.01.RO.N și Comunicarea Comisiei, *Orientări privind aplicarea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene acordurilor de transfer de tehnologie*, JO C 89, 28.3.2014, p. 3, disponibilă la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.089.01.0003.01.RO.N

3. O MAI BUNĂ FUNCȚIONARE A PIETELOR DE ENERGIE

Energia este un factor esențial pentru toate sectoarele economice, precum și un important element de cheltuieli pentru gospodăriile din UE. Piețele energiei se confruntă, în prezent, cu provocări foarte mari: integrarea incompletă a piețelor, nivelul ridicat al prețurilor cu amănuntul, decarbonizarea și securitatea aprovizionării se numără printre cele mai importante. În cadrul orientărilor sale politice, președintele Juncker a solicitat o reformă și o reorganizare a politicii energetice a UE într-o nouă uniune energetică europeană, care să se axeze pe necesitatea de a diversifica sursele de energie ale UE, de a consolida ponderea energiilor din surse regenerabile, de a spori eficiența energetică și de a reduce dependența energetică a mai multor țări din UE. Politica în domeniul concurenței va contribui la atingerea acestor obiective.

Direcționarea sprijinului public către consolidarea pieței interne a energiei

În aprilie 2014, Comisia a adoptat noile Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie (OAME)¹⁷, care au intrat în vigoare în luna iulie.

Suținerea obiectivelor climatice și a investițiilor în infrastructură: orientările privind ajutoarele destinate protecției mediului și energiei (OAME)

Noile orientări descriu modul în care Comisia va evalua măsurile de sprijin ale statelor membre care vizează, printre altele, atingerea obiectivelor pentru 2020 în materie de climă și energie, luând în considerare, totodată, denaturările pieței care pot decurge, de exemplu, din subvențiile acordate pentru producerea de energie din surse regenerabile. În acest scop, orientările promovează trecerea treptată la sprijinul bazat pe piață pentru energia din surse regenerabile. Acestea prevăd, de asemenea, criteriile privind modul în care statele membre pot scuti întreprinderile mari consumatoare de energie, expuse în mod deosebit la concurența internațională, de finanțarea sprijinului acordat energiei din surse regenerabile.

În plus, noile orientări includ criteriile pentru a se asigura că subvențiile pentru infrastructura energetică reduc la minimum denaturările, concentrându-se pe proiecte care îmbunătățesc fluxurile energetice transfrontaliere și promovează infrastructura în regiunile mai puțin dezvoltate ale Europei. Un alt element nou este acela de a permite ajutorul pentru a asigura o producție adecvată de energie electrică atunci când există un risc real de capacități insuficiente de producție, astfel încât să se reducă la minimum denaturările pieței.

Comisia a simplificat totodată procedurile pentru a pune în aplicare anumite măsuri de ajutor de stat, prin includerea mai multor categorii de măsuri din domeniul mediului și energiei în versiunea revizuită a Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare (RGECA)¹⁸. Astfel, autoritățile publice vor putea pune în aplicare aceste măsuri mai ușor și mai rapid, deoarece nu trebuie să obțină aprobarea prealabilă din partea Comisiei. Noul RGECA include măsuri precum (în anumite condiții) ajutoare pentru infrastructura energetică, ajutoare pentru proiecte de eficiență energetică a clădirilor, ajutoare de exploatare pentru producerea de energie din surse regenerabile, ajutoare pentru decontaminarea siturilor poluate, ajutoare pentru reciclarea deșeurilor și pentru reutilizare.

Noile orientări în domeniul mediului și al energiei nu includ norme privind ajutoarele pentru energia nucleară, care trebuie evaluate direct în temeiul dispozițiilor tratatului în materie de ajutoare de stat. Comisia a examinat planurile Regatului Unit de a subvenționa construcția și

¹⁷ Comunicare a Comisiei, *Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020*, JO C 200, 28.6.2014, p. 1, disponibilă la adresa [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628(01))

¹⁸ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, JO L 187, 26.6.2014, p. 1, disponibil la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.187.01.0001.01.ROM

funcționarea unei noi centrale nucleare la Hinkley Point în Somerset și a ajuns la concluzia că acestea sunt conforme cu dispozițiile tratatului în materie de ajutoare de stat¹⁹. În cursul investigației aprofundate, Regatul Unit a stabilit să modifice în mod semnificativ condițiile de finanțare a proiectului și a demonstrat că sprijinul va viza o reală deficiență a pieței. Prin urmare, ajutorul de stat acordat rămâne proporțional cu obiectivul urmărit și reduce la minimum denaturarea concurenței pe piața unică.

Crearea unei uniuni energetice europene bazate pe prețuri accesibile la energie și securitatea aprovizionării

Acțiunile de asigurare a respectării normelor antitrust în sectorul energetic au contribuit, în special, la combaterea nivelului ridicat al prețurilor la energie prin abordarea segmentării piețelor și a comportamentelor abuzive sau bazate pe înțelegeri secrete, în special în piețele din Europa Centrală și de Est. În martie 2014, Comisia a adoptat două decizii privind bursele de energie, care sunt piețe organizate de comercializare a energiei electrice, esențiale pentru funcționarea eficientă a piețelor de energie electrică.

În primul caz, Comisia a amendat două burse de energie „la vedere”, EPEX Spot și Nord Pool Spot (NPS), pentru că acestea au convenit să nu concureze între ele pentru serviciile de tranzacționare a energiei electrice „la vedere” în Spațiul Economic European²⁰. Tranzacționarea „la vedere” (*spot*) înseamnă tranzacționarea pe termen scurt, cum ar fi în aceeași zi sau în ziua următoare. Încălcarea a avut loc în perioada 2011-2012 și s-a încheiat în momentul în care Comisia și Autoritatea AELS de Supraveghere au efectuat inspecții neanunțate la sediile întreprinderilor.

Cel de al doilea caz se referă la bursa de energie electrică din România, OPCOM. Comisia a amendat OPCOM pentru că a abuzat de poziția sa dominantă pe piața românească, împiedicând comercianții de energie electrică din afara României cu sediul în UE să intre pe piețele la vedere (*spot*) ale bursei de energie electrică din România și creând o barieră artificială la intrarea pe piață timp de mai mult de cinci ani²¹.

La 12 august, Comisia a transmis o comunicare privind obiecțiunile către Bulgarian Energy Holding (BEH) pentru suspiciuni de abuz de poziție dominantă pe piața angro de energie electrică din Bulgaria²². Comisia și-a exprimat îngrijorarea că BEH, întreprinderea tradițională producătoare de energie din Bulgaria, care este deținută de stat și integrată pe verticală, ar putea să împiedice concurența pe piața angro de energie electrică nereglementată din Bulgaria prin impunerea unor restricții teritoriale privind modul în care poate fi revândută energia electrică furnizată de BEH. Un astfel de comportament, în cazul în care se confirmă, ar putea avea ca efect denaturarea alocării energiei electrice în cadrul pieței unice, ceea ce afectează lichiditatea și eficiența piețelor de energie electrică și impune bariere artificiale în calea comerțului dintre Bulgaria și alte state membre.

¹⁹ Cazul SA.34947 – *Regatul Unit – Sprijinul acordat centralei nucleare Hinkley Point C*, a se vedea IP/14/1093 din 8 octombrie 2014, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1093_en.htm

²⁰ Cazul AT.39952 – *Bursele de energie electrică*, Decizia Comisiei din 5 martie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_39952

²¹ Cazul AT.39984 – *OPCOM/Bursa de energie electrică din România*, Decizia Comisiei din 5 martie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_39984

²² Cazul AT.39767 – *BEH Electricity*, a se vedea IP/14/922 din 12 august 2014, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-922_en.htm

În cadrul unei investigații separate, Comisia analizează dacă BEH, filiala sa de aprovizionare cu gaz, Bulgargaz, și filiala sa în domeniul infrastructurii de gaze, Bulgartransgaz, ar putea să împiedice concurenții să aibă acces la principalele infrastructuri de gaze din Bulgaria, cu încălcarea normelor antitrust ale UE²³.

De asemenea, Comisia și-a continuat investigația referitoare la Gazprom, în legătură cu stabilirea prețurilor, precum și practicile potențiale de separare a piețelor de aprovizionare cu gaz în Europa Centrală și de Est²⁴. O altă investigație în desfășurare analizează eventuale practici ilegale legate de reperatele de preț aferente produselor petroliere și biocombustibililor care sunt stabilite de agenția de raportare a prețurilor, Platts²⁵.

Comisia rămâne vigilentă pe piețele de energie, utilizând, de asemenea, instrumentele privind ajutorul de stat și controlul concentrărilor economice. În special, Comisia se asigură că actorii puternici din amonte nu încearcă să se integreze în aval și, prin urmare, să își consolideze excesiv controlul asupra lanțului valoric. De exemplu, a fost realizată o investigație detaliată referitoare la propunerea întreprinderii tradiționale franceze de energie electrică, EDF, de a achiziționa furnizorul de servicii de gestionare și întreținere a clădirilor, Dalkia. Comisia a aprobat în mod necondiționat tranzacția atunci când s-a asigurat că EDF nu va profita de poziția sa dominantă în ceea ce privește aprovizionarea cu energie electrică pe piețele de gestionare și întreținere a clădirilor²⁶. În domeniul ajutoarelor de stat, Comisia a aprobat în iulie 2014 o măsură adoptată de Regatul Unit menită să asigure adecvarea producției de energie electrică prin intermediul unui mecanism de garantare a capacității la nivelul întregii pieți²⁷.

4. CREAREA UNUI SECTOR FINANCIAR MAI ECHITABIL ȘI MAI TRANSPARENT ÎN VEDEREA SUSTINERII CREȘTERII

Asigurarea respectării normelor privind concurența în sectorul serviciilor financiare este o prioritate majoră a Comisiei încă de la începutul crizei. Au fost depuse eforturi semnificative pentru a se îmbunătăți reglementarea și supravegherea bancară și pentru a se asigura funcționarea corectă a sectorului bancar în ceea ce privește furnizarea de fonduri pentru activitățile economice. Politica în domeniul concurenței îndeplinește un rol central în realizarea unui sistem financiar mai transparent și mai stabil.

Un sector bancar consolidat și mai stabil în vederea sprijinirii redresării economice

Pentru a răspunde provocării pe care o reprezintă reinstaurarea stabilității financiare în zona euro, Comisia a lansat în 2012 uniunea bancară.

²³ Cazul AT.39849 – *BEH Gas*, a se vedea IP/13/656 din 5 iulie 2013, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-656_en.htm

²⁴ Cazul AT.39816 – *Aprovizionarea în amonte cu gaz în Europa Centrală și de Est*, a se vedea IP/12/937 din 4 septembrie 2012, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-937_en.htm?locale=en

²⁵ Cazul AT.40054 – *Piețele petroliere și de biocombustibili*, a se vedea MEMO/13/435 din 14 mai 2013, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-435_en.htm și MEMO/14/581 din 9 octombrie 2014, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-581_en.htm

²⁶ Cazul M.7137 – *EDF/Dalkia en France*, Decizia Comisiei din 25 iunie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7137

²⁷ Cazul SA.35980 – *Regatul Unit – UK Capacity market*, a se vedea IP/14/865 din 23 iulie 2014 disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-865_en.htm

Finalizarea uniunii bancare

În 2014 s-au înregistrat progrese semnificative. Începând cu 4 noiembrie 2014, a devenit pe deplin operațional un mecanism unic de supraveghere (MUS) pentru băncile din zona euro. MUS este un nou sistem de supraveghere bancară pentru statele membre din zona euro și pentru toate statele membre care decid să adere la uniunea bancară. Sarcinile MUS constau în verificarea respectării de către bănci a normelor bancare europene și în rezolvarea problemelor încă de la început. Banca Centrală Europeană supraveghează direct cele mai mari 120 de grupuri bancare, care reprezintă 82 % din sectorul bancar din zona euro în funcție de active. Autoritățile naționale de supraveghere continuă să monitorizeze celelalte bănci, în strânsă cooperare cu BCE. MUS a efectuat o evaluare cuprinzătoare, care a cuprins o evaluare a calității activelor și un test de rezistență, acesta din urmă fiind coordonat de Autoritatea Bancară Europeană (ABE), pentru a obține o imagine completă a băncilor aflate sub supravegherea sa.

MUS este unul din cei doi piloni ai uniunii bancare europene, celălalt pilon fiind mecanismul unic de rezoluție (MUR). Regulamentul de instituire a acestuia din urmă a fost adoptat de Parlamentul European în aprilie 2014. Regulamentul în cauză se aplică în zona euro și în alte țări care doresc să adere și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2015. MUR vine în completarea MUS și asigură faptul că, dacă o bancă aflată sub incidența MUS se confruntă cu dificultăți grave, rezoluția sa poate fi gestionată eficient, cu costuri minime pentru contribuabili și pentru economia reală. Normele privind ajutoarele de stat se aplică în continuare atât în afara, cât și în cadrul rezoluției, inclusiv în ceea ce privește utilizarea fondurilor naționale de rezoluție și viitoarele fonduri unice de rezoluție, cu scopul de a asigura egalitatea de tratament și condiții de concurență echitabile în cadrul pieței unice.

Controlul ajutoarelor de stat a continuat să asigure un răspuns politic coerent la provocările financiare, contribuind în mod semnificativ la limitarea denaturării concurenței pe piața unică și, în același timp, reducând utilizarea banilor contribuabililor la minimumul necesar.

În 2014, Comisia a adoptat o serie de decizii cu privire la anumite bănci, precum și la schemele de garanții și de sprijin sub formă de lichidități. În plus, Comisia a continuat să evalueze mai multe bănci de dezvoltare, care au câștigat importanță, având în vedere constrângerile în materie de împrumut ale băncilor comerciale în urma crizei financiare. Normele privind ajutoarele de stat urmăresc să asigure că băncile de dezvoltare își îndeplinesc rolul de a contribui la agenda de creștere a UE fără a denatura în mod nejustificat concurența. De exemplu, în cazul British Business Bank (BBB), Comisia a aprobat o entitate integrată de gestionare a accesului IMM-urilor la programele de finanțare în Regatul Unit²⁸. În Portugalia, Comisia a aprobat înființarea Instituição Financeira de Desenvolvimento (IFD)²⁹, instituția de finanțare a dezvoltării și prima etapă a activității sale. IFD va gestiona și va direcționa fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) care au fost alocate Portugaliei, pentru perioada de finanțare 2014-2020, precum și rambursările din programele finanțate de fondurile ESI.

Controlul ajutoarelor de stat a fost, de asemenea, deosebit de relevant în contextul programelor economice și financiare din Grecia, Cipru și Portugalia (aceasta din urmă nu mai face obiectul programului din luna mai), precum și din Irlanda și Spania, care au beneficiat de asistență financiară până în 2013.

Creșterea transparenței pe piețele instrumentelor financiare: măsuri de asigurare a respectării normelor și eforturi de reglementare

În octombrie, Comisia a adoptat două decizii importante privind cartelurile în domeniul instrumentelor financiare derivate pe rata dobânzii în franci elvețieni. O decizie a vizat două

²⁸ Cazul SA.36061 – *UK Business Bank*, Decizia Comisiei din 15 octombrie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_36061

²⁹ Cazul SA.37824 – *Portuguese Development Financial Institution*, Decizia Comisiei din 28 octombrie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37824

bănci, RBS și JP Morgan, care au participat la un cartel bilateral ilicit menit să influențeze rata dobânzii de referință LIBOR pentru francul elvețian între martie 2008 și iulie 2009³⁰. Comisia a impus amenzi în valoare totală de aproximativ 62 de milioane EUR. În cealaltă decizie, RBS, UBS, JP Morgan și Crédit Suisse au fost amendate cu 32 de milioane EUR în total, pentru înființarea unui cartel pe marjele de licitație (*bid-ask spreads*) aferente instrumentelor financiare derivate pe rata dobânzii în franci elvețieni în Spațiul Economic European³¹. În ambele cazuri, băncile au convenit să ajungă la un acord cu Comisia. Aceasta a adoptat alte două decizii privind cartelurile legate de manipularea în 2013 a indicilor financiari de referință³².

În domeniul reglementării financiare au fost adoptate în luna mai Directiva privind piețele instrumentelor financiare (MiFID II)³³ și Regulamentul privind piețele instrumentelor financiare (MiFIR)³⁴. Astfel de măsuri fac parte din Agenda UE de reglementare financiară, care are ca obiectiv reformarea sectorului financiar al UE și îndeplinirea angajamentelor asumate la reuniunea G20 în ceea ce privește combaterea zonelor mai puțin reglementate ale sistemului financiar. Noile norme vizează sporirea eficienței, a rezilienței și a transparenței piețelor financiare. De asemenea, acestea vor îmbunătăți condițiile de concurență în materie de tranzacționare și de compensare a instrumentelor financiare, prin instituirea unui regim al UE armonizat pentru accesul nediscriminatoriu la locurile de tranzacționare, pentru contrapărțile centrale și valorile de referință pentru scopuri de tranzacționare și de compensare.

Promovarea unei concurențe sănătoase în sectorul plăților în beneficiul consumatorilor europeni

Plățile efectuate cu cardul au un rol-cheie în achizițiile obișnuite, transfrontaliere și online. Consumatorii și întreprinderile europene efectuează mai mult de 40 % din plățile fără numerar prin intermediul cardurilor de plată. Prin urmare, denaturările concurenței în ceea ce privește plățile pot împiedica funcționarea pieței unice și pot aduce prejudicii semnificative consumatorilor europeni. Prin asigurarea respectării normelor antitrust s-a menținut combaterea modelelor de afaceri anticoncurențiale care se bazează pe comisioane interbancare multilaterale (CIM). CIM sunt comisioane interbancare plătite de băncile comercianților cu amănuntul (acceptanți) băncilor titularilor de carduri (emitenți). În mod normal, băncile acceptante

³⁰ Cazul AT.39924 – *Instrumente financiare derivate pe rata dobânzii în franci elvețieni*, Decizia Comisiei din 21 octombrie 2014, a se vedea IP/14/1189 disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1189_en.htm

³¹ Cazul AT.39924 – *Instrumente financiare derivate pe rata dobânzii în franci elvețieni*, decizia din 21 octombrie 2014, a se vedea IP/14/1190 disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1190_en.htm

³² În decembrie 2013, Comisia a amendat 8 bănci cu o sumă totală de 1,7 miliarde EUR pentru participarea la carteluri pe piețele instrumentelor financiare derivate în cadrul procedurii de tranzacție. În martie 2013, Comisia a inițiat proceduri și împotriva Crédit Agricole, HSBC și JP Morgan pentru suspiciuni de participare la un cartel de instrumente derivate pe rata dobânzii în euro. Această investigație se derulează în continuare în cadrul procedurii standard (și nu în cadrul procedurii de tranzacție). Acestor trei bănci li s-a trimis o comunicare privind obiecțiunile, la 20 mai 2014.

³³ Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE, JO L 173, 12.6.2014, p. 349, disponibilă la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.173.01.0349.01.RO

³⁴ Regulamentul (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, OJ L 173, 12.6.2014, p. 84, disponibil la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32014R0600>

transferă aceste comisioane comercianților cu amănuntul, iar aceștia, la rândul lor, le transferă clienților lor prin stabilirea unor prețuri mai ridicate pentru bunurile și serviciile pe care le comercializează.

În luna februarie, Comisia a conferit caracter obligatoriu din punct de vedere juridic angajamentelor oferite de Visa Europe de a-și reduce în mod semnificativ CIM-urile aferente plăților efectuate cu cardul de credit, precum și de a-și reforma normele pentru a facilita concurența transfrontalieră³⁵. Plafonul pentru CIM-urile aferente cardurilor de credit a fost stabilit la 0,3 % pentru toate operațiunile cu carduri de credit de consum, ceea ce reprezintă o reducere cuprinsă între 40 și 60 %³⁶. Visa Europe și-a asumat, de asemenea, angajamentul de a aplica reducerea comisioanelor interbancare transfrontaliere (0,3 % pentru operațiunile de creditare și 0,2 % pentru operațiunile de debitare) în cazul în care acceptanții și-au oferit serviciile în alte țări. Sistemul existent i-ar obliga să aplice tarifele locale în țara în care prestează serviciul, fapt care părea să segmenteze în mod artificial piața unică. Comisia își continuă procedura împotriva Visa Inc. și Visa International în ceea ce privește comisioanele interbancare interregionale (internaționale), care se aplică în cazul în care titularii de carduri din afara teritoriului Visa Europe își folosesc cardurile de credit Visa pentru a efectua o achiziție în Spațiul Economic European. Aceste comisioane sunt stabilite de Visa Inc. și Visa International, și nu de Visa Europe.

În prezent, Comisia investighează și comisioanele interbancare interregionale (internaționale) practicate de MasterCard, precum și normele sale referitoare la acceptarea transfrontalieră. În același timp, Consiliul și Parlamentul au lucrat la legislația care conferă claritate modelelor de comisioane și regulilor comerciale, precum și la facilitarea intrării pe piață a entităților nebancare, pe baza a două propuneri ale Comisiei: o propunere de regulament privind comisioanele interbancare pentru plățile pe bază de card³⁷ și o propunere de revizuire a Directivei privind serviciile de plată („DSP”)³⁸. După adoptarea, în luna aprilie, de către Parlamentul European a rapoartelor sale privind ambele propuneri, Consiliul a adoptat o abordare generală cu privire la ambele texte la sfârșitul anului 2014.

Jurisprudența referitoare la asigurarea respectării normelor antitrust: hotărârea MasterCard

În septembrie, Curtea Europeană de Justiție a confirmat decizia Comisiei în cazul MasterCard (Cauza C-382/12P). Curtea a confirmat că CIM-urile au constituit o restrângere a concurenței, încălcând normele antitrust ale UE. Hotărârea este deosebit de importantă, deoarece susține eforturile de peste 20 de ani ale Comisiei și ale autorităților naționale din domeniul concurenței de a crea o piață funcțională a cardurilor de plată în UE, confirmând că stabilirea CIM-urilor intră sub incidența normelor în materie de concurență.

³⁵ Cazul AT.39398 *Visa MIF*, Decizia Comisiei din 26 februarie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39398/39398_9728_3.pdf

³⁶ În decembrie 2010, Comisia a conferit un caracter obligatoriu angajamentelor oferite de Visa Europe de a reduce CIM-urile pentru plățile cu cardul de debit și de a introduce diverse norme în materie de transparență. Aceste angajamente au expirat în decembrie 2014.

³⁷ Propunere a Comisiei de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind comisioanele interbancare pentru operațiunile de plată pe bază de card, COM(2013) 550 final, 2013/0265 (COD) din 24 iulie 2013, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0550:FIN:RO:HTML>

³⁸ Propunere a Comisiei de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, COM(2013) 547 final din 24 iulie 2013, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1427290049713&uri=CELEX:52013PC0547>

5. STIMULAREA COMPETITIVITĂȚII INDUSTRIEI EUROPENE

Politica în domeniul concurenței și politica industrială sunt două fețe ale aceleiași monede: ambele sporesc eficiența întreprinderilor europene și le pregătesc pentru concurența internă și la nivel mondial.

Direcționarea resurselor publice pentru a debloca potențialul de creștere al UE: inițiativa de modernizare a ajutoarelor de stat

În ianuarie au fost elaborate orientări noi privind ajutoarele de stat pentru finanțare de risc, oferind țărilor UE instrumente mai bune pentru a facilita accesul la finanțare al IMM-urilor și al întreprinderilor cu capitalizare medie în stadiile incipiente de dezvoltare³⁹. Noile orientări oferă statelor membre mai multe posibilități de a acorda ajutoare, o gamă mai largă de instrumente financiare și un prag mai ridicat, în conformitate cu realitățile de pe piață. Orientările privind finanțarea de risc fac parte din inițiativa de modernizare a ajutoarelor de stat⁴⁰, o reformă cuprinzătoare a controlului ajutoarelor de stat menită să promoveze creșterea economică și să contribuie la celelalte obiective de interes comun.

Promovarea cercetării și a inovării este unul dintre aceste obiective, dar, adesea, proiectele deosebit de inovatoare presupun un grad ridicat de riscuri și nu pot fi puse în aplicare din cauza unor deficite de finanțare. În luna mai, Comisia a adoptat norme noi pentru a facilita acordarea de ajutoare în sprijinul cercetării, dezvoltării și inovării⁴¹. Noul cadru va contribui la depășirea eventualelor deficite de finanțare, promovând o utilizare mai inteligentă a resurselor publice și reducând birocrăția, prin acordarea de excepții pe categorii pentru o parte considerabilă a acestor ajutoare. În mod similar, proiectele de ecoinovare se referă de obicei la o dublă disfuncționalitate a pieței legată de riscurile mai ridicate ale inovării, alături de aspectul referitor la mediu al proiectului. Astfel de investiții pot obține intensități mai ridicate ale ajutorului, iar noile orientări privind ajutoarele în domeniul mediului și al energiei aplică acest principiu în special măsurilor de utilizare eficientă a resurselor.

Finanțarea proiectelor transfrontaliere mari și riscante, cum ar fi construirea unor infrastructuri de mari dimensiuni și punerea în aplicare a altor proiecte ambițioase, poate relansa investițiile, creșterea economică și crearea de locuri de muncă în Europa și poate consolida competitivitatea UE. În cadrul modernizării ajutoarelor de stat, Comisia a adoptat o comunicare privind proiectele importante de interes european comun (PIIEC)⁴² care deschide noi perspective pentru ca statele membre să finanțeze proiecte în care apare ca necesară colaborarea intersectorială la nivelul UE.

³⁹ Comunicare a Comisiei, *Orientări privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc*, JO C 19, 22.1.2014, p. 4, disponibilă la adresa [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52014XC0122\(04\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52014XC0122(04))

⁴⁰ Pentru o imagine completă, a se vedea http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/index_en.html

⁴¹ Comunicare a Comisiei, *Cadrul pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare*, JO C 198, 27.6.2014, p. 1, disponibilă la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.198.01.0001.01.RO

⁴² Comunicare a Comisiei, *Criterii pentru analiza compatibilității cu piața internă a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun*, JO C 188, 20.6.2014, p. 4, disponibilă la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.188.01.0004.01.RO

În noiembrie, președintele Juncker a anunțat crearea Fondului european pentru investiții strategice (FEIS)⁴³, care are ca obiectiv intensificarea investițiilor în Europa prin generarea de investiții în valoare de 315 miliarde EUR. Pentru a valorifica la maximum impactul unor astfel de investiții, Comisia va formula o serie de principii fundamentale pentru evaluarea ajutoarelor de stat, pe care va trebui să le îndeplinească un proiect pentru a fi eligibil pentru finanțare în cadrul fondului⁴⁴. Dacă un proiect îndeplinește aceste criterii și primește sprijin din partea fondului, orice sprijin național complementar va fi supus unei proceduri simplificate și accelerate de evaluare a ajutoarelor de stat, în cadrul căreia singurul aspect suplimentar verificat de Comisie va fi proporționalitatea sprijinului public (lipsa supracompensării).

În 2014, Comisia a completat totodată revizuirea Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate⁴⁵. Obiectivul noilor orientări este de a garanta că resursele sunt utilizate mai eficient și cu mai puține denaturări ale pieței, vizând ajutoarele de stat în cazurile în care este cu adevărat necesar.

Pentru a se asigura că noile orientări își respectă promisiunile, modernizarea ajutoarelor de stat a evidențiat, de asemenea, principii și practici orizontale. Statele membre vor înțelege mai bine costurile și beneficiile intervențiilor lor prin introducerea unei cerințe de evaluare *ex post* în cazul marilor scheme acordate în temeiul RGECA anumitor categorii de ajutoare și în cazul schemelor notificate în conformitate cu noile orientări. În cele din urmă, au fost introduse și cerințe mai stricte în materie de transparență.

Un nou regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare pentru sprijinirea măsurilor de ajutor care favorizează creșterea economică

O etapă importantă a inițiativei de modernizare a ajutoarelor de stat este versiunea revizuită a Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare (RGECA), prin care se oferă statelor membre marje mult mai largi de a elabora și de a pune în aplicare măsuri de ajutor. Începând cu 1 iulie 2014, statele membre sunt în măsură să ofere o gamă mai extinsă de măsuri și cuantumi mai mari de ajutor fără a le notifica Comisiei în vederea autorizării prealabile. Se estimează că trei sferturi din măsurile de ajutor de stat și aproximativ două treimi din sumele reprezentând ajutor ar putea fi acoperite de noul RGECA, ceea ce conduce la un acces mai rapid la ajutorul considerat compatibil cu piața internă.

⁴³ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Europeană de Investiții, *Un Plan de investiții pentru Europa*, COM(2014) 903 final, 26.11.2014, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1427812242523&uri=CELEX:52014DC0903> și Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de investiții strategice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013, COM(2015) 10 final, 2015/0009 (COD), 13.1.2015, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1427812320943&uri=CELEX:52015PC0010>

⁴⁴ Pentru a se asigura că investițiile în infrastructură și în proiecte care beneficiază de sprijin în temeiul acestei inițiative sunt în concordanță cu normele în materie de ajutoare de stat, proiectele ar trebui să răspundă necesităților nesatisfăcute (de exemplu, să nu dubleze infrastructura existentă), să încurajeze finanțarea privată, în cea mai mare măsură posibilă și să evite excluderea proiectelor finanțate din fonduri private. Proiectele sprijinite ar trebui, în general, să fie deschise tuturor utilizatorilor, inclusiv operatorilor concurenți, în condiții echitabile, rezonabile și adecvate, astfel încât să se evite crearea de bariere la intrare.

⁴⁵ Comunicare a Comisiei, *Orientări privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate*, JO C 249, 31.7.2014, p. 1, disponibilă la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.249.01.0001.01.ROM

Asigurarea accesului industriei la factori de producție la prețuri echitabile, prin combaterea cartelurilor și prevenirea prejudiciilor competitive rezultate din concentrările economice

Acordarea de sprijin public bine orientat poate contribui la depășirea deficiențelor pieței, dar accesul la factori de producție la prețuri echitabile este, de asemenea, esențial, în special în era concurenței la nivel mondial. Cartelurile vizează deseori produsele intermediare, care pot fi mijloace de producție esențiale pentru industrie și, prin urmare, acestea pot afecta competitivitatea industriei europene. Asigurarea respectării normelor în domeniul concurenței în 2014 a vizat mai multe astfel de carteluri.

În sectorul componentelor auto, în 2014, Comisia a aplicat amenzi în cazul a două carteluri, ca urmare a cazului din 2013 privind fasciculele de cabluri electrice⁴⁶. În ianuarie, Comisia i-a amendat pe cei patru mari producători de spumă de poliuretan flexibilă pentru saltele, canapele și scaune de automobil – Vita, Carpenter, Recticel și Eurofoam – cu 114 milioane EUR în total⁴⁷. În martie, două întreprinderi europene (SKF și Schaeffler) și patru întreprinderi japoneze (JTEKT, NSK, NFC și NTN împreună cu filiala sa franceză, NTN-SNR) au primit o amendă în valoare totală de 953 de milioane EUR pentru înființarea unui cartel pe piața pentru rulmenți auto⁴⁸. Rulmenții auto sunt utilizați de producătorii de autovehicule, de camioane și de componente auto pentru a reduce frecarea între piesele mobile din interiorul unui vehicul.

În aprilie, Comisia a constatat că întreprinderile Ervin, Winoa, Metalltechnik Schmidt și Eisenwerk Würth au participat la un cartel pentru a controla prețurile de abrazivi din oțel în Europa și le-a impus amenzi în valoare totală de peste 30 de milioane EUR⁴⁹. Abrazivii din oțel sunt particule fine din oțel care se utilizează pentru curățarea sau consolidarea suprafețelor din metal în sectorul siderurgic, în sectorul automobilelor, în sectorul metalurgic și în sectorul petrochimic.

De asemenea, Comisia a amendat cu o sumă totală de aproximativ 302 milioane EUR unsprezece întreprinderi care își desfășoară activitatea în domeniul producției de cabluri subterane și submarine de înaltă tensiune de alimentare a energiei electrice, pentru împărțirea piețelor și alocarea clienților între ele⁵⁰. Cablurile de alimentare sunt utilizate pentru transportul și distribuția de energie electrică și sunt montate fie în subteran, fie în apă. Acestea sunt folosite, de regulă, pentru a conecta capacitatea de producție (în special capacitatea bazată pe surse de energie regenerabile) la rețeaua de energie electrică sau pentru interconectarea rețelelor electrice în diferite țări. Prețul acestor cabluri are, prin urmare, o relevanță directă pentru consumatorii de energie electrică.

În septembrie, Comisia a amendat Infineon, Philips, Samsung și Renesas (ulterior o întreprindere comună a Hitachi și Mitsubishi) pentru participarea la un cartel la nivelul

⁴⁶ Cazul AT.39748 – *Fascicule de cabluri electrice*, Decizia Comisiei din 10 iulie 2013, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39748

⁴⁷ Cazul AT.39801 – *Spumă de poliuretan*, Decizia Comisiei din 29 ianuarie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39801

⁴⁸ Cazul AT.39922 – *Rulmenți auto*, Decizia Comisiei din 19 martie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39922

⁴⁹ Cazul AT.39792 – *Abrazivi din oțel*, Decizia Comisiei din 2 aprilie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39792

⁵⁰ Cazul AT.39610 – *Cabluri de alimentare*, Decizia Comisiei din 2 aprilie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39610

întregului SEE în ceea ce privește cipurile pentru carduri inteligente⁵¹. Cipurile pentru cardurile inteligente sunt utilizate în cartelele SIM ale telefoanelor mobile, în cardurile bancare, în cărțile de identitate și în pașapoarte, în cardurile de televiziune cu plată și în diverse alte aplicații. Comisia a impus amenzi în valoare totală de aproximativ 138 de milioane EUR.

O importantă investigație în desfășurare se referă la sectorul vehiculelor utilitare. Comisia este preocupată de posibilitatea ca anumiți producători de camioane de tonaj mare și mediu să își fi coordonat practicile de stabilire a prețurilor în Spațiul Economic European. Întreprinderilor vizate li s-a trimis o comunicare privind obiecțiunile în luna noiembrie⁵².

În plus, asigurarea respectării normelor antitrust ale UE împiedică întreprinderile dominante să excludă concurenții de pe piață, iar acest lucru este important mai ales pentru actorii de dimensiuni mici, cum ar fi IMM-urile. De asemenea, IMM-urile pot beneficia de dispoziții specifice, care să țină seama de particularitățile lor, precum și de contribuția lor importantă la creșterea economică și la crearea de locuri de muncă. În iunie, Comisia a adoptat o nouă comunicare privind acordurile de importanță minoră („Comunicarea *de minimis*”)⁵³, care conferă o „sferă de siguranță” acordurilor care nu au implicații majore, încheiate între întreprinderi sub anumite praguri ale cotei de piață. Se consideră că astfel de acorduri nu au un efect semnificativ asupra concurenței. Pentru a ajuta întreprinderile să evalueze dacă acordurile lor beneficiază sau nu de „sfera de siguranță” din Comunicarea *de minimis*, Comisia a publicat, de asemenea, un document de orientare.

De asemenea, Comisia a vegheat ca fabricanții de produse care au un rol important ca mijloace de producție să nu dețină capacitatea de a ridica prețurile peste nivelurile concurențiale prin intermediul concentrărilor economice. În urma unei investigații amănunțite, Comisia a aprobat propunerea de constituire a unei întreprinderi comune între Ineos și Solvay pe piața extrem de concentrată a PVC-ului, dar a impus condiția ca părțile să cesioneze un pachet substanțial de active de producție către un concurent⁵⁴.

6. CONTROLUL AJUTOARELOR DE STAT CARE CONTRIBUIE LA ASIGURAREA UNOR SARCINI FISCALE ECHITABILE PENTRU TOȚI

Veniturile fiscale în UE reprezintă aproximativ 90 % din totalul veniturilor publice⁵⁵. În contextul economic actual, este mai important decât oricând ca toți contribuabilii să achite ceea ce datorează. Concurența loială în domeniul fiscal este, de asemenea, esențială pentru integritatea pieței unice și pentru menținerea unor condiții de piață echitabile pentru întreprinderile europene. În Orientările politice ale președintelui Juncker se afirmă următoarele: „*recunoscând competența statelor membre în ceea ce privește sistemele lor de impozitare, trebuie să ne intensificăm eforturile de combatere a evaziunii fiscale și a fraudei fiscale, astfel încât toți să contribuie în mod echitabil*”.

⁵¹ Cazul AT.39574 – *Cipuri pentru carduri inteligente*, Decizia Comisiei din 3 septembrie 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_39574

⁵² Cazul AT.39824 – *Camioane*, a se vedea IP/14/2002 din 20 noiembrie 2014, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2002_en.htm

⁵³ Comunicare a Comisiei, *Comunicare privind acordurile de importanță minoră care nu restrâng în mod semnificativ concurența în sensul articolului 101 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (Comunicarea de minimis)*, JO C 291, 30.8.2014, p. 1, disponibilă la adresa [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1431951350260&uri=CELEX:52014XC0830\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1431951350260&uri=CELEX:52014XC0830(01))

⁵⁴ Cazul M.6905 – *Ineos/Solvay/JV*, Decizia Comisiei din 8 mai 2014, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_6905

⁵⁵ Sursa: Eurostat.

UE nu are autoritate directă asupra sistemelor fiscale naționale, dar Comisia poate investiga dacă anumite regimuri fiscale constituie ajutor de stat ilegal acordat întreprinderilor prin intermediul unor avantaje fiscale selective. În conformitate cu cadrul privind ajutoarele de stat, Comisia își exprimă unele îndoieli cu privire la compatibilitatea unor practici fiscale adoptate de marile întreprinderi multinaționale în contextul planificării fiscale agresive.

Planificarea fiscală agresivă constă în a profita de detaliile tehnice ale unui sistem fiscal sau de neconcordanțele dintre sistemele fiscale pentru a reduce obligațiile fiscale. Planificarea fiscală agresivă poate lua multe forme, printre care recurgerea la decizii fiscale individuale. Deciziile fiscale ca atare nu sunt problematice: ele sunt avize scrise ale administrațiilor fiscale de clarificare a modului în care se va calcula impozitul pe profit la cererea întreprinderilor individuale.

Deciziile fiscale reprezintă, în special, un mijloc de confirmare a modalităților de stabilire a prețurilor de transfer. Prețurile de transfer se referă la prețurile percepute pentru tranzacții comerciale între diferite entități din cadrul aceluiași grup de întreprinderi, în special prețurile stabilite pentru mărfurile vândute sau pentru serviciile furnizate de o entitate care face parte dintr-un grup de întreprinderi către o altă entitate din același grup. În acest fel, prețurile de transfer influențează alocarea profitului impozabil între filialele grupului situate în țări diferite.

Nu ridică probleme deciziile fiscale care se limitează la clarificarea aplicării normelor generale în cazuri specifice. Cu toate acestea, deciziile fiscale pot implica acordarea de ajutor de stat în cazul în care sunt utilizate pentru a se furniza avantaje selective anumitor întreprinderi sau grupuri. În cazul în care remunerația primită de o entitate nu se bazează pe remunerația în contextul pieței, în condiții normale de concurență, acest lucru ar putea duce la o scădere a profitului impozabil pentru întregul grup, în ansamblu. Alte întreprinderi care ar cumpăra și vinde bunuri sau servicii de pe piață, mai degrabă decât în cadrul grupului, ar fi dezavantajate.

În iunie, Comisia a inițiat proceduri oficiale de investigare în trei cazuri: Apple în Irlanda⁵⁶, Starbucks în Țările de Jos⁵⁷ și Fiat Finance & Trade în Luxemburg⁵⁸. O altă investigație privind Amazon în Luxemburg⁵⁹ a fost inițiată în luna octombrie. Comisia și-a exprimat îndoielile cu privire la faptul că deciziile fiscale respective constituie ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În paralel cu aceste patru proceduri oficiale de investigare, Comisia își va continua investigația mai amplă în materie de decizii fiscale, care vizează în prezent toate statele membre.

⁵⁶ Cazul SA.38373 – *Presupus ajutor pentru Apple*, Decizia Comisiei de a iniția procedura oficială de investigare la 11 iunie 2014, disponibil la adresa

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38373

⁵⁷ Cazul SA.38374 – *Presupus ajutor acordat Starbucks*, Decizia Comisiei de a iniția procedura oficială de investigare la 11 iunie 2014, disponibil la adresa

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374

⁵⁸ Cazul SA.38375 – *Presupus ajutor acordat FFT*, Decizia Comisiei de a iniția procedura oficială de investigare la 11 iunie 2014, disponibil la adresa

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375

⁵⁹ Cazul SA.38944 – *Presupus ajutor acordat Amazon*, Decizia Comisiei de a iniția procedura oficială de investigare la 7 octombrie 2014, disponibil la adresa

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38944

7. PROMOVAREA CULTURII CONCURENȚEI, ÎN INTERIORUL ȘI ÎN AFARA UE

Promovarea unei culturi a concurenței contribuie în mod direct la o mai bună funcționare a piețelor, în beneficiul consumatorilor și al întreprinderilor. În acest scop, Comisia promovează convergența și cooperarea între autoritățile din domeniul concurenței în cadrul UE și în întreaga lume.

10 ani de la Regulamentul 1/2003: bilanț și perspective

În urmă cu zece ani, Comisia a adoptat Regulamentul 1/2003⁶⁰, o reformă de referință care a restructurat procedurile de aplicare a normelor UE în domeniul concurenței, mai exact, articolele 101 și 102 din TFUE. Pe lângă introducerea unui sistem de asigurare a respectării normelor care se bazează pe aplicarea directă, în întregime, a normelor UE în materie de concurență, Regulamentul 1/2003 a împuternicit autoritățile din domeniul concurenței ale statelor membre („ANC”) și instanțele naționale să pună în aplicare, în toate aspectele lor, normele UE în materie de concurență, în plus față de Comisia Europeană.

În luna iulie, Comisia a adoptat o comunicare intitulată „Zece ani de asigurare a respectării normelor antitrust în temeiul Regulamentului nr. 1/2003: realizări și perspective”⁶¹. Comunicarea ia act de rezultatele Comisiei și ale ANC în materie de asigurare a respectării normelor și identifică domeniile în care se pot înregistra progrese suplimentare. Comunicarea se axează pe garantarea independenței ANC și a unor resurse suficiente pentru ca aceste autorități să își poată îndeplini atribuțiile, pe asigurarea unui set complet de competențe eficiente în materie de investigare și de luare a deciziilor și pe asigurarea că în toate statele membre sunt instituite competențele care permit impunerea unor amenzi eficace și proporționale și programe de clemență bine concepute.

Creșterea eficienței și raționalizarea controlului concentrărilor economice în UE

În iulie 2014, Comisia a analizat, de asemenea, cei zece ani de control al concentrărilor economice care au trecut de la cea mai recentă revizuire a Regulamentului UE privind concentrările economice din 2004⁶², lansând o consultare publică referitoare la propunerile de îmbunătățire a controlului asupra concentrărilor economice la nivelul UE în Cartea albă intitulată „Către un control mai eficace al concentrărilor economice în UE”⁶³. Printre principalele propuneri din Cartea albă se numără: (i) o revizuire rapidă și personalizată a achizițiilor de participații minoritare fără putere de control, (ii) trimiterea cazurilor între statele membre și Comisie cu o mai mare eficiență și într-un mediu mai favorabil întreprinderilor, (iii) simplificarea procedurilor, (iv) încurajarea coerenței și a convergenței între statele membre și Comisie și între statele membre în vederea intensificării cooperării și a evitării rezultatelor inconsecvente.

⁶⁰ Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat, JO L 1, 4.1.2003, p. 1, disponibil la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:32003R0001>

⁶¹ Comunicare a Comisiei din 9 iulie 2014, *Zece ani de asigurare a respectării normelor antitrust în temeiul Regulamentului nr. 1/2003: realizări și perspective*, COM/2014/0453 disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0453&rid=1>

⁶² Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi [Regulamentul (CE) privind concentrările economice], JO L 24, 29.1.2004, p. 1, disponibil la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:32004R0139>

⁶³ Cartea albă intitulată „Către un control mai eficace al concentrărilor economice în UE”, COM(2014) 449 final, disponibilă la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0449&rid=1>

Cooperarea internațională, pregătită pentru globalizare

Eforturile Comisiei de a asigura respectarea fermă a normelor în materie de concurență și de a promova o cultură a concurenței depășesc granițele UE. Globalizarea determină autoritățile din domeniul concurenței din întreaga lume să își asume angajamentul de a transforma piețele mondiale în condiții echitabile de concurență.

Creșterea bruscă a regimurilor de concurență din lume a extins necesitatea de a se identifica o bază comună la nivel mondial. În acest context, capacitatea Comisiei de a proteja concurența și de a asigura respectarea eficientă a normelor depinde de capacitatea de a stabili un set comun de principii și obiective. Printre forumurile internaționale din domeniul concurenței la care Comisia participă în mod proactiv în acest scop se numără Comisia pentru concurență a OCDE, Rețeaua Internațională a Concurenței și UNCTAD.

În plus, agențiile din domeniul concurenței – inclusiv Comisia – trebuie să răspundă pentru comportamentul anticoncurențial și concentrările economice ale căror efecte sunt evidente din ce în ce mai mult la nivel transfrontalier. În prezent, Comisia lucrează împreună cu agențiile din afara UE la 64 % din cazurile de abuz de poziție dominantă, la 58 % din investigațiile privind concentrările economice complexe și la 78 % din deciziile privind cartelurile. Pe lângă eforturile de coordonare în cazuri individuale, Comisia va continua să extindă și să intensifice cooperarea cu organizațiile omoloage, inclusiv pe piețele emergente.

Dezvoltarea cooperării cu economiile emergente

În ultimii ani, Comisia a semnat memorandumuri de înțelegere cu majoritatea țărilor BRIC și s-a implicat, de asemenea, în cooperarea la nivel tehnic cu aceste țări, în măsuri diferite. Un pas important în acest domeniu este cooperarea tehnică desfășurată cu autoritățile din domeniul concurenței din China, care continuă în 2015 în cadrul programului de cooperare în desfășurare (Proiectul comercial UE-China –*EU-China Trade Project*, EUCTP II). În ceea ce privește India, în 2014 a început un program important de cooperare tehnică cu autoritățile din domeniul concurenței din India, CITP, care se va derula până în 2018.

Comisia s-a concentrat, de asemenea, asupra negocierilor cu SUA privind un acord de parteneriat transatlantic pentru comerț și investiții (TTIP), care va include un capitol referitor la concurență. Procesul de negociere a început în iulie 2013 și a evoluat în cursul anului 2014.

Consolidarea relațiilor cu alte țări europene

Pregătirile de aderare în cazul țărilor candidate și potențial candidate s-au dovedit a fi un bun instrument de promovare a culturii în materie de concurență. Prin intermediul obligațiilor stricte în domeniul concurenței asumate în temeiul acordurilor de asociere, țările implicate în procesul de aderare și-au ajustat în mod progresiv cadrul legislativ și practicile în domeniul concurenței, cu mult înainte de aderare. În ceea ce privește negocierile de aderare, activitatea a continuat în 2014 cu analizarea legislației din Serbia și sprijinul oferit autorităților muntenege.

În plus, acordul de cooperare semnat între UE și Elveția în 2013 a fost ratificat în octombrie și a intrat în vigoare la 1 decembrie. Acesta este un acord inovator de a doua generație, care permite agențiilor din domeniul concurenței să facă schimb de dovezi rezultate în urma investigațiilor lor respective.

8. DIALOGUL ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI CU ALTE INSTITUȚII

Dialogul structurat cu Parlamentul European

În 2014, DG Concurență a continuat să poarte un dialog structurat permanent cu Parlamentul European, în special cu ECON (Comisia pentru afaceri economice și monetare). La audierea de confirmare, comisarul Vestager a subliniat importanța cooperării strânse dintre Parlamentul European și Comisie.

Fostul vicepreședinte al Comisiei, Joaquín Almunia, a vizitat ECON de două ori, respectiv în martie și în septembrie, în contextul dialogului structurat. La 11 noiembrie, comisarul Vestager a efectuat prima sa vizită oficială la ECON.

Acțiuni în despăgubire

Directiva 2014/104/UE din 26 noiembrie 2014 privind acțiunile în despăgubire pentru încălcarea normelor antitrust a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 5 decembrie 2014. Aceasta a fost prima directivă pentru DG Concurență în cadrul procedurii legislative ordinare. Vicepreședintele Almunia a salutat adoptarea directivei, ca un exemplu de strânsă cooperare între instituțiile UE.

Acordul cu Elveția

În noiembrie 2010, DG Concurență a informat Parlamentul European cu privire la negocierile derulate cu autoritatea elvețiană din domeniul concurenței referitoare la un acord de cooperare privind aplicarea legislației lor în materie de concurență. Ulterior, Consiliul a cerut în mod formal aprobarea Parlamentului privind încheierea acordului respectiv. Parlamentul a aprobat formal acordul la 5 februarie 2014 și a salutat acest prim „acord de a doua generație”. De asemenea, Parlamentul a formulat recomandări pentru viitoarele acorduri.

DG Concurență a colaborat îndeaproape cu Parlamentul pe parcursul acestui proces.

Comisiunile interbancare pentru operațiunile de plată pe bază de card

În urma propunerii Comisiei de regulament privind comisiunile interbancare pentru operațiunile de plată pe bază de card din 27 iulie 2013, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord politic la 17 decembrie 2014. Legislația aprobată de Parlament și de Consiliu în cadrul președinției italiene are ca obiectiv să asigure claritate privind comisiunile interbancare practicate între țările UE, despre care Curtea de Justiție a stabilit, în hotărârea MasterCard din 11 septembrie 2014, că acestea încălcă normele antitrust ale UE.

Consolidarea în continuare a comunicării dintre DG Concurență și Comisia ECON

Seminarul de informare periodică al DG Concurență pentru asistenții și consilierii politici din cadrul ECON, care abordează principalele teme din Raportul din 2013 privind concurența, a avut loc la 17 octombrie. DG Concurență a continuat să informeze periodic comisiunile parlamentare relevante cu privire la consultările publice și la adoptarea unor noi orientări și documente de politică.

DG Concurență a avut rol de coordonator pentru 327 de întrebări parlamentare cu solicitare de răspuns scris și pentru 24 de petiții pregătite de serviciile Comisiei.

Dialogul dintre DG Concurență și CESE/CoR

Comisia a informat, de asemenea, Comitetul Economic și Social European (CESE) și Comitetul Regiunilor (CoR) cu privire la inițiativele importante în materie de politică și a participat la grupuri de studiu și la ședințele secțiunilor. La rândul său, CESE a emis avize cu privire la: „accesibilitatea” serviciilor de interes economic general (SIEG) (aviz din proprie inițiativă) la 21 ianuarie, revizuirea orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat pentru aeroporturi și pentru companii aeriene la 9 iulie, Raportul Comisiei privind politica în domeniul concurenței 2013 la 15 octombrie și Cartea albă a Comisiei – Către un control mai eficace al concentrărilor economice în UE la 10 decembrie. CoR a emis, la 2 aprilie, un aviz referitor la noile orientări privind ajutoarele de stat pentru energie (aviz din proprie inițiativă).